

вивчення потребують можливості та умови використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, інтерактивних методів навчання тощо.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Берека В. Фахова підготовка магістрів з менеджменту освіти: теорія і методика : [Монографія] / В. Берека. – Хмельницький, 2008. – 482 с.
2. Гарунов М. Самостоятельная работа студентов / М. Гарунов. – М.: Знание, 1998. – 136 с.
3. Журавська Л. Концептуальні умови управління самостійною роботою студентів у вищих навчаль-

них закладах / Л. Журавська // Освіта і управління. – 1999. – Т. 3, № 2. – С. 105–115.

4. Пидкасистый П. Сущность самостоятельной работы студентов и психолого-дидактические основы ее классификации / П. Пидкасистый // Проблемы активизации самостоятельной работы студентов: Межвуз. сб. науч. тр. – Пермь : Пермский ун-т, 2000. – 56 с. – С. 12–15.

5. Синиченко З. Роль самостоятельной работы в подготовке специалистов / З. Синиченко // Вестник Таганрогского института управления экономики. – 2014. – № 1. – С. 113–116.

6. Тернавська Т. Проблема активізації пізнавальної діяльності у студентів ВНЗ /Т. Тернавська // Наукові записки Києво-Могилянської академії. Серія: Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота. – 2006. – Т. 59. – С. 36–41.

УДК 378.001.8

ОРІЄНТИРИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Ткаченко Н.М., к. пед. н.,
доцент, докторант

*Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка*

Статтю присвячено аналізу існуючих нормативних документів, а також наукових досліджень щодо зміни орієнтирів навчання іноземних мов у контексті євроінтеграційних змін із метою погодження теорії і практики навчання в загальноосвітній школі з міжнародних стандартів та вимог сучасності, а також пошуку ефективних стратегій навчання, що визначають специфіку професійної діяльності вчителя іноземної мови ХХІ ст.

Ключові слова: *іноземні мови, сучасний вчитель, професійна діяльність, реформування освіти, мовна освіта.*

Статья посвящена анализу существующих нормативных документов, а также научных исследований по изменению ориентиров в обучении иностранным языкам в контексте евроинтеграционных процессов с целью приведения в соответствие теории и практики обучения в общеобразовательной школе с международными стандартами и требованиями современности, а также поиска эффективных стратегий обучения, определяющих специфику профессиональной деятельности учителя иностранного языка ХХІ века.

Ключевые слова: *иностранные языки, современный учитель, профессиональная деятельность, реформирования образования, языковое образование.*

Tkachenko N.M. THE LANDMARKS OF MODERN FOREIGN LANGUAGES TEACHER PROFESSIONAL ACTIVITY

The article deals with the analyses of the existing normative documents and scientific researches on the problem of changes in education in the whole and in teaching foreign languages in particular in the context of European integration processes in order to align theory and teaching practice at secondary school with international standards and modern requirements, as well as the search for effective teaching strategies, determining the specifics of XXI century foreign language teacher's professional activity.

Key words: *foreign languages, modern teacher, professional activity, education reform, language education.*

Постановка проблеми. У різні епохи та періоди історичного розвитку народи вклали різний зміст у поняття «освіта». Не існує єдиної для всіх часів і народів думки щодо основної мети освіти, хто і в якому обсязі має отримувати її, як найбільш

ефективно організувати процес навчання, за допомогою яких засобів це має здійснюватися. Однак у наш час, коли у світі все більше виявляється тенденція до інтеграції у світі, коли вирішення глобальних проблем людства залежить від спільних зусиль осві-

чених осіб, як ніколи гостро постає проблема переосмислення існуючих національних парадигм освіти.

Нині багато країн світу занепокоєні станом освіти. Проблема загальної середньої та професійної освіти стала пріоритетною для таких організацій світової спільноти, як Міжнародна комісія Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО) з питань освіти для XXI ст., Рада з культурного співробітництва «Освіта для Європи», Рада Європи тощо.

В основі світової кризи в освіті лежать протиріччя нашого та попередніх століть, коли значущі відкриття у галузі науки та техніки сприяли загостренню економічних, соціальних та політичних проблем світової спільноти (зростання безробіття, загроза навколишньому середовищу, геополітична криза, пов'язана з розпадом держав, посилення тероризму тощо).

Перехід України до інформаційно-комунікаційного суспільства, посилення міжнародних інтеграційних процесів визначають соціальне замовлення держави щодо підготовки конкурентоспроможних на європейському й світовому ринках праці, мобільних, комунікативно компетентних членів суспільства, а відповідно, передбачають реформування освітньої галузі. Змінюються орієнтири освіти – змінюється й учитель, цілі та завдання його професійної діяльності.

Виникла нагальна потреба в оновленні цілей навчання іноземних мов на сучасному етапі розвитку суспільства. Від правильності їх розуміння буде залежати тактика навчання іноземних мов, зокрема пошук оптимальних шляхів удосконалення цього процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження В. Аракіна, П. Бежа, О. Бігич, І. Бім, Н. Борисової, І. Верещагіна, Н. Гальської, Р. Мартинової, О. Москальської, С. Ніколаєвої, О. Першукової, В. Плахотника, І. Рахманова, Г. Рогової, І. Д. Салістри, О. М. Солововой, В. Цетлін, Л. Щерби присвячені переважно теоретико-методичним засадам навчання іноземних мов. Проблема інтеграції культурного компонента у процес навчання іноземних мов привертала увагу Н. Бібик, Н. Бориско, О. Миролюбова, Ю. Пассова, О. Пометун, А. Пуховської, О. Тарнопольського, С. Тер-Минасової, Г. Томахіна, Р. Ладо, М. Воллес, А. Райт. Дослідженням шляхів впровадження новітніх підходів до навчання іноземних мов у освітню практику займалися С. Алексеєва, Н. Богуш, О. Козакевич, О. Коломинова, І. Литньова, І. Максак, Т. Решетнік, С. Роман, Ю. Руднік

та ін. Проблема зміни орієнтирів у навчанні учнів загальноосвітніх шкіл іноземних мов з огляду на стрімке зростання міжкультурних зв'язків, сучасні інтеграційні процеси у світі, реформування освітньої галузі не була об'єктом спеціальних досліджень та потребує подальшого вивчення.

Постановка завдання. Завданням публікації є аналіз специфіки професійної діяльності вчителя іноземної мови на основі існуючих нормативних документів, а також досліджень науковців у контексті євроінтеграційних змін із метою погодження теорії і практики навчання іноземних мов у загальноосвітній школі з міжнародними стандартами та вимогами сучасності.

Виклад основного матеріалу. Стрімкі зміни в усіх сферах життя стимулюють до міжнародної взаємодії, зумовлюючи модернізацію національних систем мовної освіти. XXI ст. оголошено Радою Європи століттям поліглотів.

Для виховання молодого покоління в дусі миру і діалогу культур, для формування особистості, яка поважає права людини та її основні свободи, усвідомлює взаємозв'язок між народами та націями, расовими та релігійними групами, що постійно зростає, готова до участі у розв'язанні проблем свого суспільства, своєї країни та світу загалом, у документах ЮНЕСКО виокремлено напрямки реформування освітніх систем, а саме: гуманізація, культуровідповідна соціологізація та екологізація змісту освіти, міждисциплінарна інтеграція, орієнтація на безперервність освіти, які представляють особливий інтерес у контексті нашого дослідження. Розглянемо їх докладніше.

Гуманізація освіти передбачає пріоритетне вивчення тем, що стосуються глобальних проблем людства на сучасному етапі розвитку, вказують на взаємозв'язок між націями та народами, містять моральні, громадянські, культурні аспекти міжнародного виховання, а також орієнтацію в стратегії освіти на формування культурно і духовно багаті особистості як необхідну передумову для всебічного розвитку суб'єкта.

Культуровідповідна соціологізація та екологізація змісту освіти передбачає підсилення функцій освітніх систем у процесі передачі універсальних та національних культурних цінностей, співставлення цивілізацій та культур, вивчення їх взаємовпливу, забезпечення усвідомлення молоддю проблем взаємодії людини і природи, починаючи від використання природних ресурсів та управління ними і закінчуючи питаннями залежності розвитку цивілізації, її виживання від морально усвідомленої та науково

обґрунтованої діяльності людини по відношенню до земної природи і космосу.

Міждисциплінарна інтеграція передбачає використання різних форм навчання, стимулювання застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у процес навчання різних дисциплін, вироблення єдиних параметрів оцінювання завдань різного рівня когнітивної, комунікативної складності, зокрема, заснованих на застосуванні знань, умінь і навичок у різноманітних предметних галузях.

Орієнтація на безперервність освіти розповсюджується на її розвиваючі та громадянські функції.

Інтернаціоналізація всіх сфер суспільного життя робить володіння іноземною мовою нагальною необхідністю практичної та інтелектуальної діяльності людини, запорукою успіху, вдалої кар'єри тощо. Це підвищує статус іноземної мови як навчального предмета. Досягнення високого рівня володіння іноземною мовою не можливе без фундаментальної мовної підготовки в середній школі.

Нині в Україні здійснено спроби реформування освітньої галузі в цілому та середньої освіти, зокрема з урахуванням світових тенденцій: прийнято закон «Про освіту», розроблено Проект концепції розвитку освіти до 2015 р., Концепцію середньої загальноосвітньої школи України, Візію нової української школи, які пройшли обговорення та стали основою для прийняття Політичної пропозиції «Нова українська школа». Політична пропозиція – стратегічний документ для розробки подальшої програми діяльності Уряду щодо реформування загальної середньої освіти до 2029 р..

Однією з пріоритетних ідей реформування української школи є перехід від школи знань до школи компетентностей. Сучасний ринок праці вимагає від випускника не лише глибоких теоретичних знань, а й здатності самостійно застосовувати їх у нестандартних, постійно змінюваних життєвих ситуаціях, переходу від суспільства знань до суспільства життєво компетентних громадян [1].

Стратегічним завданням реформування змісту освіти є розробка державних освітніх стандартів. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти ґрунтується на засадах компетентісного, особистісно зорієнтованого і діяльнісного підходів, що реалізовані в освітніх галузях і відображені в результативних складових змісту базової і повної загальної середньої освіти [7]. У діючих Критеріях оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти

загальні підходи до визначення рівня навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти встановлюють відповідність між вимогами до знань, умінь і навичок учнів та показником оцінки в балах відповідно до рівнів навчальних досягнень [8].

Компетентісний підхід до освіти передбачає, по-перше, її переорієнтацію з процесу на результат у діяльнісному вимірі; по-друге, переміщення акцентів із накопичування суми нормативних знань на формування й розвиток в учнів умінь застосовувати знання для вирішення різних життєвих ситуацій.

За словами міністра освіти Лілії Гриневич, діти мають здобути в школі уміння і компетентності XXI ст. Варто зазначити, що не існує єдиного визначення та переліку цих компетентностей. Оскільки компетентності є, перш за все, відображенням замовлення суспільства на підготовленість його громадян до життя в середовищі, то їх перелік визначається позицією соціуму певної країни чи регіону.

Так, у Рекомендаціях Європарламенту та Ради ЄС визначено 8 ключових компетентностей, які є необхідними кожній людині для особистого становлення і розвитку, активного громадянства, соціальної інклюзії та працевлаштування і які мають формуватись упродовж здобуття особистістю освіти. Зокрема, спілкування рідною мовою; спілкування іноземними мовами (в усній та письмовій формі); математичні й базові компетентності з природничих наук та технологій; цифрові компетентності; здатність навчатися; соціальні та громадянські компетентності; ініціативність та підприємницькі навички; загальнокультурна грамотність та здатність до самовираження [2].

У цих самих Рекомендаціях визначено навички і вміння, які є визначальними для набуття наведених вище компетентностей, а саме: критичне мислення; творчість; ініціативність; вміння вирішувати проблеми; оцінка ризику; вміння приймати рішення; вміння конструктивно керувати емоціями; вміння співпрацювати в команді [2].

На думку професора Мельбурнського університету Патрика Гріффіна, керівника міжнародного наукового проекту з оцінки та викладання навичок та компетентностей XXI ст. у зв'язку зі змінами, яких зазнало виробництво і які різко змінили вектор розвитку суспільства, система освіти має швидко рухатися в тому самому напрямку. Тому акценти мають зміститися у бік формування уміння критично мислити, здатності до взаємодії та комунікації, творчого підходу до справи, допитливості. У постін-

дустріальну епоху саме ці якості стали життєво необхідними так само, як і читання, письмо та арифметика [5].

За даними доповіді Всесвітнього економічного форуму (The World Economic Forum) «The Future of Jobs», визначено ТОП-10 компетенцій, які у 2020 році будуть найбільш затребуваними на ринку праці. На першому місці за рівнем затребуваності (як і 2015 році) залишається вміння вирішувати складні завдання (Complex Problem Solving). У зв'язку з великою кількістю й легкодоступністю інформації, що потребує навичок її відбору, правильного осмислення, другою за значимістю компетенцією 2020 року буде критичне мислення (Critical Thinking). Далі у списку креативність (Creativity), здатність до управління людьми (People Management), володіння навичками координації, взаємодії (Coordinating with Others), емоційний інтелект (Emotional Intelligence), судження і прийняття рішень (Judgment and Decision Making), клієнтоорієнтованість (Service Orientation) та вміння вести переговори (Negotiation). Завершує десятку когнітивна гнучкість (Cognitive Flexibility), яка в умовах відкритого, великого й дуже поліваріантного світу буде дійсно важлива [6].

З огляду на вищезазначене, компетентнісний зміст освіти має бути наскрізною лінією усіх навчальних предметів, оскільки формування компетентностей відбувається засобами змісту освіти. Під час викладання різних навчальних предметів він отримуватиме діяльнісне втілення на відповідному матеріалі. Це дасть можливість у результаті об'єднати навчальні предмети в єдиний цілісний зміст, виокремивши системотвірні елементи загальної освіти як на окремих ступенях навчання, так і на рівні міжпредметних зв'язків. Функція школи полягатиме не тільки у навчанні та вихованні, але й у соціалізації школяра. Такий підхід дасть можливість урахувати вимоги сучасності до особистості, її життєвої компетентності, розвинути найбільш затребувані у сучасному світі вміння та навички.

В основу національної системи мовної освіти покладено рекомендації, сформульовані Радою з культурного співробітництва Ради Європи в галузі сучасних мов, які визначають спільні засади для розробки навчальних планів, типових програм, іспитів, підручників. У них описано, чого мають навчитися ті, хто оволодівають мовою, щоб користуватися нею для спілкування, та які знання і вміння їм потрібно розвивати, щоб діяти ефективно. Цей опис включає й культурний контекст, в якому існує мова. Рекомендаціями визначено рівні володіння мов-

ленням, що дає змогу вимірювати успіхи тих, хто оволодіває мовою, на кожному ступені навчання або впродовж усього життя, з урахування яких має відбуватись оцінювання знань, умінь і навичок іншомовного спілкування [3].

Основними пріоритетами мовної політики Ради Європи є збереження і розвиток європейської мовної спадщини та культурної різноманітності, стимулювання вивчення європейських сучасних мов, що сприятиме європейській мобільності, співпраці, взаєморозумінню та подоланню забобонів і дискримінації і, внаслідок, поліпшить соціальний клімат в Європі і в усьому світі.

Кроком уперед на шляху реформування змісту мовної освіти стала розробка навчальних програм з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов. Їх дидактичні та методичні засади і зміст узгоджено з відповідною галуззю Державного стандарту середньої освіти як основного стратегічного документа й основними положеннями «Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання».

У новій програмі з іноземних мов зазначено: «Сучасний розвиток міжнародних зв'язків між державами слугує передумовою для активізації знань про культурні особливості країн і народів, мова яких вивчається. Цьому сприяє міжкультурний підхід до вивчення іноземної мови. Вона є суттєвим елементом культури народу – носія цієї мови і засобом передачі її іншим, допомагає учням пізнати духовне багатство іншого народу, краще розуміти власну культуру і культуру свого народу, підвищує рівень їхньої гуманітарної освіти, сприяє входженню у світову спільноту» [4].

Національною стратегією розвитку освіти в Україні на період до 2021 року передбачено міжнародне співробітництво у сфері освіти, метою якого є не лише забезпечення інтеграції системи освіти України в міжнародний освітній простір, а й надання можливостей для реалізації компетентнісного підходу до навчання іноземних мов. Серед основних його напрямків зазначено:

- організацію освітніх і наукових обмінів, стажування та навчання за кордоном учнів, студентів, педагогічних і науково-педагогічних працівників;
- розширення участі навчальних закладів, педагогів, науковців, учнів та студентів у різних проектах і програмах міжнародних організацій та співтовариств (програми Темпус, Еразмус Мундус, Жан Моне тощо);
- вивчення досвіду зарубіжних партнерів стосовно модернізації системи освіти,

зокрема вивчення системи професійного зростання в рамках концепції навчання протягом життя щодо запровадження міжнародних шкіл, дискусійних майданчиків тощо;

– проведення спільних наукових досліджень з актуальних проблем розвитку освіти та галузей економіки;

– проведення міжнародних наукових конференцій, семінарів, симпозіумів тощо;

– підтримку співробітництва міжнародних таборів для дітей та юнацтва, проведення спільних конкурсів, фестивалів, форумів тощо [1].

Пріоритетними для оволодіння вміннями іншомовної комунікації стають спілкування з носіями мови, створення іншомовного середовища та реальних ситуацій зв'язку з іноземними друзями через участь у міжнародних проектах, конференціях тощо. Засобами такого середовища є, перш за все, мас медіа, інтернет. З метою створення іншомовного середовища доцільним є залучення волонтерів Корпусу Миру (США), який надає допомогу щодо втілення в життя програм у сфері освіти. Важливу роль в організації ефективного навчання іноземних мов відіграє встановлення стійкої позитивної мотивації, висока емоційна залученість у навчальний процес і особиста зацікавленість, що забезпечує розкриття резервів особистості учнів.

Особливостями професійної діяльності сучасного вчителя іноземних мов стає його активна творча позиція; здатність до організації, управління і контролю процесу навчання з урахуванням інноваційних тенденцій, а також встановлення тісного емоційного взаємозв'язку з учнями.

Педагог XXI ст. – це вже не «класичний» учитель, який стоїть біля дошки і намагається закласти в голову своїх вихованців безліч знань. Це юрист, менеджер, модератор, дипломат і науковий керівник в одній особі. Юридична діяльність розкривається в роботі з численними документами, законами, нормативно-правовими актами. Роботу вчителя як менеджера ми можемо спостерігати при організації повсякденного шкільного життя. Як модератор сучасний вчитель має бути завжди готовий повернути вивчення тієї чи іншої теми або обговорення будь-якого питання в потрібне русло, тобто він є диригентом навчально-виховного процесу. Дипломатична складова професійної діяльності вчителя є також досить значущою. Вона передбачає вивчення і усунення конфліктів у малих колективах різного віку, спілкування з різним контингентом учасників навчально-виховного процесу, вирішення спірних питань із

колегами і, найголовніше, продуктивна робота з батьківською громадськістю. Знання етикету спілкування і компетентність в обговорюваних питаннях набуває неабиякої ваги. Учитель як науковий керівник виходить на перший план за індивідуального методу навчання. Саме з усіх перелічених складових і складається образ сучасного вчителя.

Висновки з проведеного дослідження. Підсумовуючи, зазначимо, що головною метою навчання іноземної мови в середній школі сьогодні стає залучення учнів до іншомовної культури та їх участь у діалозі культур, а основним завданням навчання іноземної мов на сучасному етапі є лінгво-соціальна адаптація молоді до сучасних умов життя, розвиток в учнів здатності і готовності до міжкультурного спілкування, формування у них особистісних характеристик, а саме: знаходити компроміси, поважати інші культури, ввічливо ставитися до людей, знаходити шляхи вирішення конфліктів, співпрацювати з учителем і ровесниками.

В основу процесу мають бути покладені принципи гуманізації, культуровідповідності, міждисциплінарної інтеграції, орієнтації на безперервність освіти. Досягнення зазначеної мети та реалізацію завдань доцільно здійснювати на засадах компетентнісного, особистісно зорієнтованого і діяльнісного підходів. Результатом навчального процесу має стати не лише здатність учнів до міжкультурної комунікації, а й сформовані у них навички і вміння, які є визначальними для набуття ключових компетентностей, затребуваних у сучасному світі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>.
2. Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 on key competences for lifelong learning (2006/962/EC), December 2006 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc42_en.html.
3. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. редактор укр. вид. докт. пед. наук, проф. С.Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273с.
4. Іноземні мови. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов. 5-9 класи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mon.gov.ua/content/17-untitled.fr10.pdf>.
5. Хайрутдинов Д. Навьки XXI в. : новая реальность в образовании / Д. Хайрутдинов [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://erazvitie.org/article/navyki_xxi_veka_novaja_realnost.

6. Критичне мислення на другому місці найзатребуваніших компетенцій у 2020 / Освітня платформа з розвитку критичного мислення «КритМислОП» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.criticalthinking.expert/blog/kritichne-mislennya-na-drugomu-misti-najzatrebuvanishih-kompetentsij-u-2020/?_utl_t=fb.

7. Державний стандарт повної загальної середньої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mon.gov.ua/content/%D0%9E%D1%81%D0>

%B2%D1%96%D1%82%D0%B0/post-derzh-stan-(1).pdf.

8. Про затвердження Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти / Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13.04.2011р. N 329 Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 11.05.2011 р. за N 566/19304 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://document.ua/pro-zatverdzhennja-kriteriyiv-ocinyuvannja-navchalnih-dosjag-doc55850.html>.

УДК 378.011.3-051:004

ОРГАНІЗАЦІЯ РЕФЛЕКСИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ЇХНЬОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ ДО ВИКОРИСТАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ

Хміль Н.А., к. пед. н.,
доцент, завідувач кафедри інформатики
КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради

У статті порушено проблему необхідності організації рефлексивної діяльності студентів у навчальному процесі як важливої умови розвитку їхньої особистості. Розкриваються шляхи та принципи організації рефлексивної діяльності майбутніх учителів у процесі формування їхньої професійної готовності до використання хмарних технологій у навчально-виховному процесі. Нами запропоновані приклади вправ, що спрямовані на розвиток рефлексивних умінь майбутніх учителів у процесі навчання використання ними хмарних технологій у подальшій професійній діяльності. Для візуалізації алгоритмів виконання рефлексивних завдань пропонується застосовувати сервіси віртуальних інтерактивних дощок (Padlet, Lino It), хмарні сервіси Google (Документи, Таблиці, Презентації) і сервіси карт знань (Bubbl.us). Наведено методичні рекомендації щодо організації рефлексивної діяльності студентів із застосуванням запропонованих хмарних сервісів.

Ключові слова: рефлексивна діяльність, принципи організації рефлексивної діяльності, професійна підготовка майбутніх учителів, хмарні сервіси, рефлексивні вправи.

В статье затронута проблема необходимости организации рефлексивной деятельности студентов в учебном процессе как важного условия развития их личности. Раскрываются пути и принципы организации рефлексивной деятельности будущих учителей в процессе формирования их профессиональной готовности к использованию облачных технологий в учебно-воспитательном процессе. Нами предложены примеры упражнений, направленные на развитие рефлексивных умений будущих учителей в процессе обучения использования ими облачных технологий в дальнейшей профессиональной деятельности. Для визуализации алгоритмов выполнения рефлексивных заданий предлагается применять сервисы виртуальных интерактивных досок (Padlet, Lino It), облачные сервисы Google (Документы, Таблицы, Презентации) и сервисы карт знаний (Bubbl.us). Приведены методические рекомендации по организации рефлексивной деятельности студентов с применением предложенных облачных сервисов.

Ключевые слова: рефлексивная деятельность, принципы организации рефлексивной деятельности, профессиональная подготовка будущих учителей, облачные сервисы, рефлексивные упражнения.

Khmil N.A. ORGANIZING REFLEXIVE ACTIVITIES OF FUTURE TEACHERS WHILE FORMING VOCATIONAL READINESS TO USING CLOUD TECHNOLOGIES IN EDUCATIONAL PROCESS

This article deals with the problem of students' reflection in educational process as an important condition of developing their personalities. It reveals the ways and principles of organizing reflexive activities of future teachers while forming their vocational readiness to using Cloud technologies in educational process. The author offers exercise examples aimed at developing reflexive skills of future teachers in further professional activities. In order to visualize algorithms of doing reflexive tasks, the use of virtual interactive boards (Padlet, Lino It), Cloud services of Google (Documents, Spreadsheets, Presentations) and map knowledge services (Bubbl.us) was offered. Methodological recommendations on organizing students' reflective activity with using cloud services are listed.

Key words: reflexive activities, principles of organizing reflexive activities, vocational training of future teachers, Cloud services, reflexive exercises.